

Pobuna hrvatskih jedinica.

Author: [Amra Kebo](#)

Hrvatski oficiri napustili vojsku Federacije.

Bosanski Hrvati nisu odustali od stvaranja sopstvene mini-drzave

Prvi gardijski zbor, sastavljen isključivo od hrvatskih vojnika, sa sedistem

u Mostaru u Hercegovini, otkazao je u utorak 20. marta poslušnost

zajedničkoj komandi Vojske Federacije, VF, i Ministarstvu odbrane.

To znaci da je planirana mini-drzava, najavljena jos 3.marta, dobila svoju

vojsku. Niko tacno ne zna reci koliko se vojnika, zapravo odvojilo, da li

je rec o 7.000 ili 11.000 vojnika jer su svi dokumenti iz Ministarstva

odbrane nestali pre nekoliko dana, cim je ministar odbrane Federacije,

Miroslav Prce predao duznost.

Stvaranje vojske bosanskih Hrvata poklopilo se sa americkom najavom da ce

doci do smanjenja jedinica koje se nalaze u Bosni. Washington ce povuci 800

jedinica u najskorijoj buducnosti.

Uprkos povecanju tenzija, SFOR nije preduzeo nikave konkretne korake da bi

onemogucio poteze Hrvata.

Hrvatski narodni sabor, HNS, doneo je odluku o formiranju hrvatske

samouprave u dva kantona u kojima su Hrvati vecina i tri u kojima imaju

relativnu vecinu. Pozvali su na otcepljenje i preusmeravanje svih carinskih prihoda u budzete ove mini-drzavice.

Nakon toga je visoki predstavnik Wolfgang Petritsch smenio Antu Jelavica sa funkcije clana Predsednistva BiH, uz njega jos tri visoka HDZ duznosnika, zabranivsi im daljnje politicko delovanje.

Za HDZ je potpuno neprihvatljiva nova umerena bosanska vlada, izabrana

13.marta iz redova koalicije desetak stranaka, Alijanse za promene. Do

formiranja ove vlade doslo je nakon cetiri meseca blokade od stranke HDZ-a.

U njoj nema niti jednog predstavnika dosadasnjih vladajucih nacionalnih stranaka.

Jelavic je 5.marta porucio: "Nikada necu dozvoliti da HVO potpadne pod vlast

Alijanse". Istog dana je tadašnji ministar odbrane Miroslav Prce doneo

odluku o raspustanju jedinica HVO da ne bi delovale u sastavu vojske

Federacije. On je, takodje, naložio skidanje federalnih simbola.

Nakon sto je stupio na duznost, novi ministar odbrane Mijo Anic je gotovo

prvog radnog dana stavio van snage te naredbe i pozvao vojnike da ostanu u

svojim jedinicama, te da vrate sve federalne oznake. SFOR je Anicu pruzio

punu podrsku. Zamenik zapovednika SFOR-a, britanski general Robert Dannatt

cestitao je Anicu i porucio da ce SFOR "onemoguciti svaki pokusaj HNS-a da

odvuče hrvatsku komponentu VF u politicku arenu".

Ostavku je podneo dotadasnji zamenik zapovednika VF, Dragan Curcic i jos

sedam oficira hrvatske komponente Vojske Federacije. Ubrzo je za novog

zamenika zapovednika VF imenovan Ivo Lozancic iz Nove hrvatske inicijative i

clan koalicije Alijanse za promene. Kao odgovor na ta imenovanja i odluku

novog ministra odbrane, prvo je 15 hrvatskih oficira objavilo kako ne

priznaju njegovo postavljanje na ovo mesto, da bi dan kasnije usledilo

otkazivanje poslušnosti Prvog gardijskog zbora.

Kako se cini, HDZ je imao pripremljen plan i isao je uvek jedan korak ispred

medjunarodne zajednice i federalnih vlasti.

Prvi hrvatski gardijski zbor ima sve sto je potrebno da se naziva vojskom.

U njemu ima cetiri profesionalne brigade, jedna iz Drvara, druga iz

Jasenica, treca iz Viteza i cetvrta iz Orasja. Svako od brigada pridodati

su rezervni sastavi, koji koordiniraju svoj rad i ne nalaze se u zvanicnoj

strukturi Vojske Federacije.

Zapovednik Prvog gardijskog zbora Zlatan Mijo Jelic je u utorak u Mostaru

izjavio kako se kompletan zapovedni kadar ovog zbora solidarisao sa

politikom Hrvatskog narodnog sabora i otkazao poslušnost Ministarstvu

odbrane i zajednickoj komandi VF. On je predocio i potpise 51 hrvatskog oficira.

"Do sada je 80 do 90 odsto hrvatskih oficira napustilo Zdruzeno zapovednistvo i Ministarstvo odbrane, a ja pozivam i ostale da to ucine", rekao je Jelic u utorak na pres-konferenciji u Mostaru.

On je, medjutim, izjavio kako ce vojska da nastavi saradnju sa medjunarodnim organizacijama i SFOR-om, ali nije jasno kako ta saradnja treba ubuduce da se odvija, kada je uloga SFOR-a da garantuje Bosnu onakvu kakva je zamisljena po Daytonu, bez kreiranja novih entiteta.

Dannatt je 22.marta rekao: "Bosansko hrvatska oruzana snaga izvan struktura Federacije po Daytonu nije dozvoljena. Upucujem apel svima onima koji razmatraju bilo kakvu vrstu anti-Daytonske vojne aktivnosti da je odmah obustave".

Lozancic je 20.marta priznao da nema kontrolu nad jedinicama na jugu zemlje.

Anic je hrvatskim zvanicnicima dao rok od pet dana da se jave na posao. On je izjavio u cetvrtak da se situacija popravlja i da se pojedini oficiri vracaju na posao.

Ocekujuci nevolje i s policijom, novi ministar policije Muhamed Besic i komesar medjunarodne policije UN-IPTF, Vincent Courderoy su se sa pismima

15.marta obratili svim kantonalnim ministrima MUP-a, sa preciznim podacima u slucaju protivustavnog delovanja.

Oni su podsetili policajce da su pod zakletvom i da ce im, ukoliko se dokaze da su angazovani u politickim aktivnostima IPTF oduzeti certifikat, sto znaci da ce ostati bez posla.

I pored toga su u sredu u opstinama srednjobosanskog kantona u kojima dominira bosnjacka vecina na policijskim stanicama osvanuli pozivi policajcima koji su Hrvati da napuste duznosti u ministarstvima unutrasnjih poslova. Iako je Besic kazao da je bilo samo nekoliko slucajeva napustanja posla, da to ne ugrozava odrzavanje javnog reda i mira, nezvanicno se saznaje kako ce sa duznosti prvo odstupiti vodeci ljudi hrvatske nacionalnosti u MUP-u Federaciji i da se, ipak, formira paralelna policija hrvatske samouprave.

Prvo pojavljivanje takve "policije" desilo se bas u Sarajevu. Naime, na misu koja je u sarajevskoj Katedrali odrzana na godisnjicu atentata na pokojnog zamenika ministra unutrasnjih poslova Jozu Leutara, dosli su, izmedju ostalih, i smenjeni zvanicnici HDZ-a sa Jelavicem na celu. Ali, njih je obezbedjivalo oko pedesetak ljudi u crnim uniformama sa lakim

oružjem. Na misu su iz Hercegovine stigla i dva autobusa sa brojnim

"cuvarima reda".

Cim je je primecena nepoznata kolona vozila i autobusa sa nepoznatim

uniformisanim policajcima, kantonalni ministar MUP-a je na lice mesta poslao

veci broj policajaca. Na sreću, do incidenta nije doslo.

U BiH se jos pamti kako je Srpska demokratska stranka, SDS, 1991.godine

nacionalno podelila policiju i vojsku, nakon cega je izbio petogodisnji rat.

Medjutim, sada je situacija u BiH mnogo drugacija nego 1991.godine, jer se u

zemlji nalazi 22.000 vojnika SFOR-a. General major Richart Dannatt rekao je

da medjunarodna zajednica paznjivo posmatra situaciju, narocito kada su u

pitanju pojedina skladista oruzja VF.

"Svi znaju da, ukoliko bilo ko napravi, bilo kakav neodobren korak prema

ovim skladistima municije, mi cemo veoma brzo reagovati".

Zemlje clanice Veka za implementiranje mira u BiH uputile su punu podrsku

Wolfgangu Petritschu za njegove poteze prema hrvatskim celnicima, osudivsi

bilo kakvo postojanje hrvatske samouprave.

Sada se ocekuje konkretna akcija, jer je sve otislo predaleko. Ocekuje se da

Visoki predstavnik Wolfgang Petritsch blokira tajni HDZ racun koji postoji

u Hercegovackoj banci u Mostaru na kome se nalazi 54 miliona maraka.

Petritsch je dao intervju za zagrebacki "Nacional" tvrdeći da se hrvatska akcija za formiranje posebnog entiteta dugo planirala, te da je novac na taj račun skupljan mesecima i namenjen finansiranju prvih plata uprave, vojske i policije "entiteta".

Događaji se smenjuju kao na traci, a napetost je ogromna. Nikad od potpisivanja Daytonskog sporazuma, Bosna nije bila ovako uzdrmana. Sve su oči uprte u međunarodnu zajednicu u očekivanju njene reakcije.

Amra Kebo je redovni dopisnik IWPR.

Location: Bosnia and Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/pobuna-hrvatskih-jedinica>